

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVI. Quod illis verbis Ioan.21. Oues meas, vniuersa Ecclesia significata sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

multos exercent actus pastorales, dum ligant, soluunt, dispensant, controuersias iudicant, Episcopos creant, & quod per se concionando non faciunt, per alios faciunt. Quemadmodum & Episcopus Hipponensis Valerius, & alij nonnulli vel senio, vel linguæ vitio impediti, per suos Presbyteros concionandi munus implebant.

linguæ vitio impediti

CAPVT XVI.

Quod illis verbis Ioan. 21. Oues meas, vniuersa Ecclesia significata sit.

TERTIA restat Quæstio, num per *Oues meas*, intelligatur Ecclesia vniuersa. Negant id Lutherani omnes, & præcipuè LUTHERVS, libro de potestate Papæ; Illyricus in libro contra primatum Papæ; Magdeburgenses Cent. 1. lib. 2. cap. 7. colum. 525. Liber SMALCHALDICVS de primatu Papæ, & CALVINVS lib. 4. Instit. cap. 6. §. 7.

Illyricus in libro est primatum papæ.

Nobis autem exploratum certumque est, omnes omnino Christianos, etiam Apostolos ipsos Petro tanquam ouiculas commendari, cum ei dicitur: *Pasce oues meas.*

Est autem obseruandum, Christum bis dixisse: *Pasce agnos meos*, & semel; *Pasce oues meas.* Tamen enim in Græco textu semel est, *pasce agnos*, & bis, *pasce oues*: tamen corruptus videtur locus vitio librariorum, qui in secundo loco scripserunt *οὐλάτα*, cum scribere debuissent *οὐλάνα*, id est, ouiculas seu agnos. Facile autem fuit excidere vnum Iota.

in græco textu corruptus locus est.

Ita esse, colligo primùm ex Ambrosio & Maximo. AMBROSIVS enim in cap. vlt. Luc. dicit, Christum primò commendasse Petro agnos, Græcè *ἀγνία*. Secundò ouiculas, quæ dicuntur Græcè *οὐλάνα*. Tertio oues, Græcè *οὐλάτα*. MAXIMVS serm. de sanctis Petro & Paulo, dicit, Petro ouiculas & oues commendatas. qui certe hoc non diceret, nisi legisset *οὐλάνα* & *οὐλάτα*. Deinde idem colligo ex nostra versione, nam si fuisset in Græco bis *οὐλάτα*, ne indoctissimus quidem puer secundo loco vertisset agnos. Quis enim ignorat, agnos dici *ἀγνία*, non *οὐλάτα*.

hh 5 Cùm

Cum ergo omnes Latini codices legant *agnos*, nec unquam fuerit hæc lectio à Hieronymo, vel vlllo alio improbata, necesse est dicere, interpretem legisse *ουικυλας*, id est, ouiculas, & vertisse *agnos*, quia ouiculæ & agni sæpe pro eisdem accipiuntur.

His notatis, ex hac variatione, quæ mysterio non videtur carere, probamus, Petro omnes Christianos esse subiectos. Nam si per ouiculas intelligamus agnos, dicemus agnos bene repperitos esse, ad significandum duos populos, Iudaicum & Gentilem: oues autem semel nominatas significare Episcopos, qui sunt veluti matres agnorum. Itaque, commisit Dominus Petro curam agnorum, id est, populi Iudaici, & agnorum id est, populi Gentilis, & ouium, id est, eorum qui agnos istos pepererunt in Christo, qui sunt Apostoli & Episcopi.

Si verò per ouiculas intelligimus oues paruas maiores & gnis, minores perfectis ouibus, dicendum erit cum S. Ambrosio, loco notato, Petro committi agnos, ouiculas, & oues, id est, incipientes, proficientes, & perfectos, ita vt nulli sint in Ecclesia, quantumuis spirituales, eruditi & sancti, qui Petro non subsint. Vel per agnos intelligemus populos, qui nullam habent curam pastorem, qui que solum filij sunt, non parentes: per ouiculas accipiemus sacerdotes maiores, id est presbyteros & parochos, qui sic parentes sunt populorum, & sint filij Episcoporum: per oues denique interpretabimur sacerdotes minores, id est, Episcopos, qui & agnis & ouiculis præsent, & tamen etiam ipsi Petro subiiciuntur. Atque hoc videretur respexisse S. Leo, cum in 3. serm. de anniuersario assumptionis suæ, dicit, Petrum esse à Christo præpositum omnibus Gentibus, omnibus Patribus, & omnibus Apostolis. Gentes enim agni sunt, Patres ouiculæ, Apostoli oues magnæ, atque perfectæ.

DEINDE aliam rationem eamque insignem nobis suppeditat pronomen illud, *MEAS*. Nam cum absque vlla restrictione addatur ad nomen *Oues*, pronomen, *Meas*; manifestè significatur, eas omnes oues Petro commendari, ad quas extenditur pronomen *Meas*; certum autem est illud, *Meas*, extendi ad omnes simpliciter. Nec enim vllus est in Ecclesia, qui se Christi ouem esse non gloriatur. igitur omnes omnino Christianos, nullo excepto, Petro Dominus commendauit.

Et similes loquutiones vulgo passim vsurpari videmus. Nam qui dicit; Relinquo mea bona filiis meis; sine dubio nihil ex suis bonis, nec vllum ex suis filiis excludit. Et Dominus cum ait Ioan. 10. Cognosco oues meas, & oues mea vocem meam audiunt, & ego pono animam meam pro ouibus meis; tametsi non dicat, omnes oues, & omnibus ouibus, tamen nemo negare potest, quin de omnibus sit loquutus.

PRÆTEREA, quid aliud est, Pasce oues meas, quam habere curam mei ouilis? Est autem vnum tantum Christi ouile, Ioan. 10. Erit vnum ouile & vnus pastor. igitur vniuersum gregem suum Petro Christus commisit.

AD HÆC, cum Dominus ait: Pasce oues meas, vel commendauit Petro oues suas omnes; vel nullas; vel aliquas certas ac definitas; vel aliquas indefinitas. At nemo dixerit, nullas, aut aliquas certas esse commendatas. Id enim est manifestè falsum: nec etiam aliquas indefinitas, quia non est sapientis prouisoris relinquere indefinitam curam cum possit eam definire, præsertim cum certa confusio & perturbatio ex illa indeterminatione oriatur.

Præterea commendare aliquas, & non indicare quas, idem esse videtur, ac si commendarentur nullæ. Quas enim, quæso, pasceret, qui gregem suum non cognoscit? Restat igitur, vt omnes omnino suas oues Petro Christus pasceñas assignauerit.

AT QVÆ hæc est sententia omnium veterum Patrum. EPIPHANIVS in Ancorat. Hic est, inquit, qui audiuit, Pasce oues meas, cui creditum est ouile. Vnum autem solum esse Christi ouile, paulò antè ex Euangelio demonstrauius. IOANNES CHRYSOSTOMVS in hunc locum: Aliis, inquit, omisiss, Petrum duntaxat affatur: fratrum ei curam committit. Et infra: Nam, inquit, cum magna Dominus Petro communicasset, orbis terrarum curam demandasset, &c.

• AMBROSIVS in cap. vlt. Lucæ, dicit, Dominum per hæc verba: Pasce oues meas, reliquisse nobis Petrum, tanquam vicarium amoris sui: Quem, inquit, eleuandus in cælum amoris sui vicarium relinquebat. vt nimirum haberemus Petrum, qui nos amore paterno & pastorali foueret. quemadmodum Christus ipse fecerat; & ibidem: Quia, inquit, solus proficitur ex omnibus, omnibus antefertur.

LEO

LEO serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum: *De toto mundo*, inquit, *Unus Petrus eligitur, qui & vniuersarū Gentium* vocationi, *& omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesia Patribus* preponatur, *ut quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multiq; pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, qui principaliter regit & Christus.* GREGORIUS lib. 4. epist. 32. cum dixisset, *Petro totius Ecclesiæ curam esse commissam* rationem reddidit, dicens: *Ipsi quippe dicitur; Pasce oues meas.*

THEOPHYLACTVS in cap. vlt. Ioan. *Finito*, inquit, *prædicatione, præfecturam ouium totius mundi Petro commendabat non autem alij, sed huic tradidit.* Et in cap. 22. Luc. *Tu*, inquit, *Petre conuersus, bonum exemplum penitentis & omnibus erit qui cum Apostolus fueris, & negaueris, iterum receperis præmium omnium, & præfecturam orbis.* BERNARDVS lib. 3. de considerat. *Cui*, inquit, *non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolute & indiscrete tota commissa sunt oues? Si me amas, Petre, pasce oues meas. Quas? illius, vel illius populos ciuitatis, aut regionis, aut certe regni? Oves meas, inquit. Cui non planum non designasse aliquas, sed assignat omnes? nihil excipitur, vbi distinguitur nihil.*

Sed iam aduersariorum argumenta refellamus. PRIMÆ LUTHERI obiectio est. Non ait Christus, *Pasce omnes oues meas.* Quemadmodum dixerat alio loco: *Docete omnes Gentes*: igitur non omnes oues suas Petro pascendas tradidit. RESPONSONDEO, pronomen illud, *Meas*, æquipollere signo vniuersali, vt supra demonstraui.

SECUNDÆ obiectio eiusdem Lutheri, atque etiam Illyrici est. Si Petro omnium ouium pascendarum cura commissa est, debuit igitur Petrus omnes pascere: atqui hoc ipse non fecit; pauerunt enim & Apostoli ceteri partem suam gregis Domini; & non à Petro, sed à Christo missi sunt. RESPONSONDEO. S. Petrum partim per se, partim per alios vniuersum Dominicum gregem, vt sibi imperatum fuerat, pautisse. Nam etsi Apostolos omnes Dominus ad prædicandum & ad pascendum gregem suum miserit, tamen hoc ipso, quod eorum curam (vt Chryostomus ait) Petro commisit, quod illi agebant, Petrus per illos agebat: à quo illi, tanquam à capite & imperatore suo, pendebant.

TERTIA

TERTIA obiectio communis est *Luthero cum ceteris*, quorum loca initio capituli annotauimus. Apostolus Paulus cap. 2. epistolæ ad Gal. nullam agnoscit subiectionem, ad Petrum, aut Iacobum, aut Ioannem: *Quibus*, inquit, *neque ad horam cessimus subiectionis*. Item: *Mea nihil refert, quales fuerint, qui aliquid esse videntur*. Item: *Qui videbantur esse aliquid, nulla mihi mandata dederunt*. Item: *Nihil mihi contulerunt*. Item: *Dexteram dederunt societatis*.

RESPONDEO, propositum Pauli in epistola ad Galatas, non fuisse, ostendere se non esse Petro subiectum, quod attinet ad gubernationem; nullam enim huius rei mentionem facit, sed Euangelium suum æquè verum & diuinum esse, & à Christo ipso immediatè acceptum, atque Euangelium Petri, & Iacobi & Ioannis. Id enim est, quod Pseudoapostoli iactauerant, nimirum Petrum, Iacobum & Ioannem à Christo doctos, Paulum hominum esse discipulum, proinde verius existimandum illorum, quam Pauli Euangelium.

Itaque aduersus hæc Pseudoapostolorum calumnias, ita Paulus orditur epistolam suam: *Paulus Apostolus, non ab hominibus, neque per hominem, sed per Iesum Christum & Deum Patrem*. Et infra: *Notum facio vobis Euangelium, quod euangelizatum est à me, quia non est secundum hominem*. Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per reuelationem Iesu Christi.

Atque huc pertinet illud: *Qui videbantur esse aliquid, nihil mihi contulerunt*. Significat enim his verbis Paulus, nihil se doctrinæ ab Apostolis ceteris accepisse, sed de omnibus à Christo diligenter instructum. Quod autem addit: *Dexteram mihi dederunt societatis*. Cogit quidem, vt credamus, Petrum & Paulum socios fuisse in officio prædicandi; sed non prohibet, vt intelligamus Petrum Paulo fuisse maiorem in officio gubernandi. Nam etiam lib. 1. Reg. cap. 23. Scriptura dicit: *Iussit Saul & socij eius*. Et tamen eadem Scriptura Saul Regem, ceteros autem seruos eius facit.

Illud verò: *Quibus nec ad horam cessimus subiectionis*; non ad Petrum & Iacobum, sed ad Pseudoapostolos, ab ipso Paulo refertur. Sic enim legimus: *Sed propter subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram,*
quam

quam habemus in Christo Iesu, & nos in seruitutem redigerent. Quibus nec ad horam cessimus subrektionis.

Illud autem: *Mea nihil refert quales fuerint qui aliquid esse videntur.* Non ad contemptionem Petri & Ioannis dicitur, vt liber Smalchaldicus existimari voluit, sed ad laudem & honorem. Causam enim Paulus reddit, cur cum illis Apostolis, qui erant Hierosolymis, conferre voluerit Euangelium suum, tamen illi aliquando imperiti homines, vilissimi que piscatores fuerint; ac dicit, parum sua interesse, quales illi fuerint aliquando; Deus enim personas non accipit, sed se ad eos profectum, qui iam Dei gratia magni Apostoli & columnæ quædam Ecclesiæ videbantur.

Illud denique: *Qui videbantur esse aliquid, nulla mibi mandata dederunt.* Viderit Smalchaldica Synodus Lutheranorum, vbi legerit, & vnde in suum libellum de primatu Papæ illa verba transtulerit; nam certum est, in Paulo non inueniri. Sed nimirum ista est familiaritas, quam aduersarij habent cum Deo, vt ad verbum eius audacter addant, nec metuas plagas, quas Deus ad verbum suum addentibus comminat.

QUARTA obiectio eorundem, Apostolus in epist. ad Gal. cap. 2. docet. *Iure diuino & humano diuisam fuisse iurisdictionem inter Petrum & Paulum; ac Petro quidem attributum populum Iudæorum, Paulo autem Gentium; non igitur Petro omnes Christi oues commendatæ fuerunt.* Apostolus verba hæc sunt: *Cum vidissent, inquit, quod creditum est nobis hi Euangelium præputij, sicut & Petro circumcisionis, quoniam nim operatus est Petro in Apostolatu circumcisionis, operatus est & mibi inter Gentes, dexteram dederunt mibi & Barnabæ societatis, & nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem.* Itaque Petri Apostolatus nihil ad nos pertinet, quippe quod Gentes sumus.

RESPONDEO, diuisionem, de qua Paulus loquitur in epistola ad Galatas, non esse iurisdictionis, sed prouinciarum, ac commodius prædicandum Christi Euangelium. Quamquam enim poterant Apostoli omnes, & etiam singuli in vniuersa orbe terrarum Euangelium prædicare, tamen vt celerius & facilius id fieret, duplex distributio prouinciarum inter Apostolos facta est. VNA inter Apostolos duodecim, qui, vt et Origene refert EUSEBIUS lib. 3. hist. cap. 1. ita inter se prouincias

cias diuiferunt, vt Andreas Scythiam, Thomas Parthiam, Indiam Bartholomæus, Mattheus Æthiopiam, Ioannes Asiam, atque alias alij Christi Euangelio suscipere imbuendas.

ALTERA distributio inter Petrum & Paulum facta est, nimirum vt Petrus præcipuam operam in conuersione Iudæorum poneret, nec tamen à Gentilium conuersione prohiberetur; Paulus è contrario Gentilium conuersioni potissimum studeret, nec tamen ab Hebræorum conuersione penitus vacaret. Quæ omnia ex diuinis literis paruo negotio confirmabimus.

AC PRIMVM, quod Petro licuerit Gentibus prædicare, tamen Iudæorum Apostolus esset, constat ex multis locis. Ipse enim prædicauit Cornelio & toti domui eius, Actor. 10. de qua re sic ipse loquitur Act. 15. *Vos, inquit, scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus elegit per os meum Gentes audire Verbum Euangelij, & credere.* Deinde Matth. vlt. Dominus omnibus Apostolis dixit: *Euntes ergo, docete omnes Gentes.* Et Marci vlt. *Prædicate Euangelium omni creatura.* Poterant igitur iure diuino prædicare omnes Apostoli omnibus Gentibus. Et certè non excluditur princeps Apostolorum ab eo iure, quod omnibus Apostolis datur.

Præterea INNOCENTIVS I. in epistol. i. ad Decentium, cap. 1. docet, in tota Italia, Gallia, Hispania, Africa, Sicilia Ecclesias constitutas à Petro, vel ab iis, quos partim ipse, partim successores eius miserunt. *Has autem Ecclesias Gentilium præcipuè fuisse, negari non potest.*

Denique, si Petrus tantum Iudæorum, & non Gentium Apostolus erat, cur sedem Episcopatus sui non posuit Hierosolymis, quæ Metropolis erat Iudææ, sed primum Antiochiæ in Syria, deinde Romæ, quæ vrbes Gentium erant? Et cur Gentiles, qui erant Antiochiæ, quæstionem de legibus non detulerunt ad Paulum, qui erat Gentium Apostolus, sed ad Petrum & Iacobum, qui erant Apostoli Iudæorum?

Iam verò potuisse etiam Paulum Iudæis euangelizare, licet principale mandatum de salute Gentium accepisset, ex eius rebus gestis perspicuum esse potest. Nam quocumq; ibat, in Synagogis Iudæorum euangelizabat. Actor. 13. prædicabat in Synagoga Iudæorum apud Salaminam, & Antiochiam Pidiæ; item, cap. 14. apud Iconium; cap. 17. apud Thessalonicam;

cam;

cam; cap. 18. apud Corinthum & Ephesum; & Actor. 28. Romæ primum omnium Iudæis annunciat Euangelium. Et 1. ad Corinth. 9. dicit: *Iudæis factus sum tanquam Iudæus, & Iudæos lucrarer.* Denique scribit ad Hebræos, curam illorum agens; & 2. Cor. 11. fatetur, se sollicitudinem gerere omnium Ecclesiarum; & si omnium, certè Hebræicarum.

Poterant ergo iure diuino tam Petrus, quàm Paulus omnibus prædicare, tam Iudæis, quàm Gentibus. quia tamen Paulus Gentium præcipuè Apostolus erat; idcirco Actor. 9. Dominus ipse de Paulo dicit: *Vas electionis mihi est iste, & porte nomen meum coram Gentibus, & Regibus, & filiis Israël.* Vbi filij Israël ponuntur vltimo loco, Gentes autem primo. Petrus autem cum alijs Apostolis dicitur, Act. 1. *Eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, & usque ad vltimum terra.* Vbi Iudæi ponuntur primo loco, & Gentes vltimo.

Hoc ergo est, quod Paulus dicit Gal. 2. Petrum fuisse Apostolum circumcisionis, se autem præputij. Et sic exponit Hieronymus in hunc locum, vbi proposita quæstione: An licuerit Petro Gentilem trahere ad fidem, & Paulo Iudæum. Respondet, licuisse omnino. Immò hoc fuisse vtrique propositum, vt ex toto mundo Ecclesiam congregarent: sed tamen Petrum habuisse principale mandatum de Iudæis, Paulum de Gentibus.

Est autem præterea obseruandum, honorificentius fuisse munus Petri, quàm Pauli, cum Dominus ipse per se Iudæis prædicare voluerit, Gentibus autem per discipulos, Matth. 10. *Non sum missus, ait Dominus, nisi ad oues, quæ perierunt in circuitu Israël.* Et Apostolus Rom. 15. dicit: *Christum Iesum missum fuisse circumcisionis.* Et idem Paulus Rom. 11. comparat Iudæos oleæ, Gentes oleastris inferendis in bonam oliuam, vt fiant participes pinguedinis illius.

- » Obiectio QUINTA; Apostolus Paulus in eadem ad Galatas epistol. cap. 2. dicit, se Petro in faciem restitisse, non igitur subiectus, sed aut maior, aut certè æqualis erat. proinde non omnes Christi oues Petro subiiciuntur.

RESPONDEO: Scio Clementem Alexandrinum apud Eusebium lib. 1. hist. cap. 14. non Petrum Apostolum, sed quendam alium à Paulo reprehensum dicere. Scio etiam Hieronymum

num, & alios multos velle non verè, sed simulatoriè Petrum reprehensum: sed quia probabilior est Augustini sententia, quòd serìò fuerit Petrus reprehensus: dico, licere minori reprehendere maiorem, modò res id postulet, & debita reuerentia conseruetur.

Itaque CYPRIANVS in epistola ad Quintum, Petri humilitatem laudat; quòd à Paulo reprehensus non dixerit, se primatum tenere, & sibi potius obtemperari à nouellis & posteris, oportere. Vbi indicat, Petrum à minore reprehensum fuisse. Et AVGVSTINVS in epist. 19. ad Hieronymum, sic ait: *Rarius & sanctius exemplum Petrus posteris præbuit, quò non dedignarentur à posterioribus corrigi: quàm Paulus, quò confidenter auderent minores maioribus pro defendenda veritate, salua caritate resistere.*

GREGORIUS quoque hom. 18. in Ezechielem: *Se, inquit, etiam minori fratri ad consensum dedit, atque in eadem re factus est sequens minoris sui, ut in hoc etiam præiret, quare nus qui primus erat in Apostolatus culmine, esset primus etiam in humilitate.* Et infra: *Ecce à minore suo reprehenditur, & reprehendi non dedignatur.*

Obiectio SEXTA; Apostoli sine vllò Petri mandato Diaconos constituunt, Act. 6. Ac rursus, Petrum ipsum mittunt in Samariam, Act. 8. non igitur Petrus caput & pastor Apostolorum erat, sed ipse potius illorum imperio subiiciebatur.

PRAETEREA ambigit Petrus, Act. 10. Liceátne sibi Gentibus euangelizare; & quia id fecit, à discipulis ceteris reprehenditur, Act. 11. quis igitur facilè credat, ad eius ouile pertinuisse Gentiles?

RESPONDEO, in primis nihil præiudicare primatui Petri, quòd Apostoli omnes communicato inter se consilio, Diaconos constituerint. Credendum enim est, id factum esse Petro auctore, vel certè consentiente. Tunc autem derogaret eius primatui, si probaretur factum eo nolente & inuito.

Ad illud autem de missione Petri & Ioannis, de qua Act. 8. Respondeo, nomen Missionis, non necessariò significare subiectionem in eo qui mittitur. Dicitur enim mittere, quicumque est auctor alicui vt eat, siue id faciat præcepto; quomodo Dominus mittit seruos, de quo dicitur Ioan. 13. *Non est seruus maior Domino;* siue consilio & suasiõne: quomodo & par

ii parem,

parem, & minor maiorem aliquando mittit. Nam Matth. Herodes misit Magos in Bethlehem, in quos tamen nullum habebat imperium; & populus Iudæorum, Iosue 22. misit Phinees sacerdotem ad filios Ruben & Gad: cum tamen iure diuino toti populo præflet summus Sacerdos, vt Magdeburgenses fatentur. igitur miserunt Apostoli consulendo & suadendo Petrum ad Samaritanos, quia res maxima erat, nauam illam Gentem in fide confirmare.

Ad ea verò quæ adferuntur cap. 10. & 11. Actor. dico, multos decipi in eo, quod putant, Petrum non sciuisse prædicandum esse Gentibus, nisi quando reuelationem illam habuisset Act. 11. Id enim absurdissimum est, nam Mar. ult. & Matth. iubentur Apostoli docere omnes Gentes; & ne quis dicere Apostolos non intellexisse, Lucas ait: *Aperuit illis sensum, & intelligerent Scripturas.* Et mox subiungit explicans quæ Scripturas: *Quoniam, inquit, oportebat Christum pati, & surgere à mortuis, & prædicare in nomine eius penitentiam in omnes Gentes.* Et Petrus Actor. 1. 2. & 3. passim ostendit intellexisse Scripturas, citans Psalmos, Ioëlem, Deuteronomium, & nominatim illud Gen. 22. *In semine tuo benedictur omnes familia terre.*

Vidit ergo Petrus illam visionem, partim propter se, partim propter alios: propter se quidem, non vt disceret, sibi dicere Gentibus prædicare, sed vt intelligeret, tunc esse tempus eis prædicandi. Nam quia Dominus dixerat, Actor. 1. *Erunt mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudæa, & in Samaria, & usque ad vltimum terræ.* Quibus verbis illum ordinem Apostolis præscripserat, vt primùm prædicarent in Hierusalem, deinde in reliqua Iudæa, tum in Samaria, vltimò in regionibus Gentium: ideo Petrus subdubitabat, quando nam tempus esset prædicandi Gentibus, & an liceret eis oblata occasione prædicare, antequam per totam Iudæam & Samariam prædicatum esset. Hoc dubium sustulit Spiritus sanctus ostensa illa visione.

Quare CYRILLVS lib. 9. in Iulianum, explicans hanc visionem: *Statim, inquit, intellexit Petrus, quod instaret tempus transformandi in veritatem & imbras.* Propter alios autem vidit Petrus visionem, quia multi erant ex Phariseis conuersis ad fidem, qui existimabant, non oportere Gentibus prædicare,

care, & qui etiam reprehensuri erant factum Petri, si Cornelio predicasset, quemadmodum postea fecerunt, Act. II.

Ut ergo haberet Petrus optimam rationem satisfaciendi eiusmodi reprehensionibus, Deus ei hanc visionem ostendit, ut rectè explicat CHRYSOSTOMVS homil. 42. in Matth. *Aliorum, inquit, gratia hoc dicebat, & ut satisfactionem ad accusantes prepararet.* Et in commentario huius cap. 10. Act. *Nunquid Petrus, inquit, timuerat comedere? Absit, sed dicit diuina dispensatione totum hoc factum esse propter eos, qui ipsum erant reprehensuri.*

CAPVT XVII.

Explicatur prima prerogatiua S. Petri ex mutatione nominis.

HACTENVS attulimus quæ ad promissionem, & institutionem primatus Petri pertinebant: nunc ad eiusdem primatus confirmationem singulares variasque prerogatiuas Petri in medium adferemus. Id verò eo libentius facimus, quod MAGDEBURGENSES Centur. I. lib. 2. cap. 10. col. 558. & sequent. diligenter enumerare studuerint quindecim peccata, atque horrendos lapsus (ut ipsi loquuntur) S. Petri, quæ diuino consilio in diuinis literis exstare dicunt, ne nimis multum Petro tribuamus.

Et quanquam excepta Christi negatione, quam grauissimum peccatum fuisse, negari non potest, cetera quatuordecim non B. Petri horrenda peccata, sed Magdeburgensium horrenda mendacia, & blasphemix sunt, ut postea demonstrabimus; interim tamen pro XIV. falsis criminibus adferamus nos XXVIII. veras prerogatiuas.

PRIMA igitur prerogatiua est mutatio nominis: nam Ioannis I. ait Dominus Petro: *Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas.* Vbi obseruandum cum CHRYSOSTOMO in hunc locum, Deum nunquam imponere noua nomina, nisi maximis de causis, & ad significanda priuilegia concessa eis, quibus nomina mutantur. Ita Abraamum, cum diceretur

אַבְרָם *Abra, id est, pater excelsus, dici voluit אַבְרָהָם Abraam,*

ii 2 id